

07.04.2025

**KURUL KARARI**

Başvuru Numarası : 2024/35  
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.02.2025/239  
Karar Numarası : 2025/66  
Başvuran : M.K.  
Başvuran Vekili : -  
Adres : -  
Muhatap Kurum/Kişi : İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı  
Muhatap Adres : -

**I. BAŞVURUNUN KONUSU**

1. Başvuru, görme engelli başvuranın Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidinin erişilebilirlik standartlarına uygun olmadığı ve bu nedenle engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

**II. İNCELEME SÜRECİ**

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Görme engelli bir doktora öğrencisi olduğunu, Kadir Has Üniversitesinde eğitimini sürdürdüğünü, Üniversitenin konumu nedeniyle Kadir Has Caddesinde yer alan trafik ışıklarından karşıdan karşıya geçmesi gerektiğini, yaya geçidinin olduğu yerde kaldırım bulunmadığını, yaya geçidinin önüne araçların park ettiğini,

b. Konu hakkında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Halkla İlişkiler Müdürlüğü Çözüm Merkezi Birimine şikayette bulunduğunu, şikayeti üzerine "*İlgili bölgede 19.11.2020 tarihli ve UTK 2020/42-1 sayılı karar alınmış olup, ilgili birimlere iletilmiştir. Bu kapsamda söz konusu alanda geometrik düzenleme çalışmaları yapılacaktır.*" cevabını aldığını, ancak geçen sürede hiçbir çalışma yapılmadığını,

c. Söz konusu caddenin yoğun bir cadde olduğunu, bu nedenle erişilebilirliğin sağlanmamasının ulaşım hakkını etkilediği gibi yaşam hakkını da etkilediğini, kamu kurumu olan İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinde öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle ayrımcılık yasağının ihlal edildiğini iddia etmekte ve konuya ilişkin gerekli yaptırımların uygulanmasını talep etmektedir.

3. Muhatap yazılı görüşünde özetle:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

a. Söz konusu bölgede Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME)'nin 10/5/2002 tarihli ve 2002/3-1 sayılı kararına istinaden Ulaşım ve Trafik Düzenleme Komisyonu (UTK) tarafından alınan 27/8/2020 tarih ve UT142021/303 sayılı UTK Kararı doğrultusunda Fatih İlçesi, Unkapanı, Haliç Köprüsü arasında kalan Abdülezelpaşa Caddesi, Kadir Has Caddesi, Mürselpaşa Caddesi ve Ayvansaray Caddesi'nde bulunan kaldırımları yenileme ve geometrik düzenleme çalışmalarına başlandığını, deniz tarafı ile orta refüj alanlarındaki imalatların tamamlandığını,

b. Kara surları tarafındaki kaldırımların bazı noktalarında kara surlarına olan temas nedeniyle Kültür Varlıkları Koruma Kurulunun karar sürecinin beklenildiğini, bu sürecin tamamlanması ile birlikte kara surları tarafında 2023 yılı Aralık ayı içinde Ayvansaray Caddesinden itibaren çalışmaların başlatıldığını, Ayvansaray Caddesi'ndeki çalışmaların tamamlanmak üzere olduğunu, sırasıyla Mürselpaşa Caddesi, Abdülezelpaşa Caddesi ve Kadir Has Caddesi'nde imalatların tamamlanacağını iddia etmektedir.

#### 4. Başvuran yazılı görüşünde özetle:

a. Kadir Has Caddesindeki kaldırım yapım çalışmasının ne zaman yapılacağını belli olmadığını, ancak yakın bir sürede bitmesinin mümkün gözükmediğini,

b. Kadir Has Caddesi trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaklaşık 100 metrelik kısa bir mesafede yaşanan ivedi sıkıntıyı dile getirdiğini, yoğun akan araç trafiğinden yürümek zorunda kalarak hayati bir risk aldığını dile getirmesine rağmen konuya ilişkin herhangi bir öncelik verilmediğini, *"sırasıyla Mürselpaşa Caddesi, Abdülezelpaşa Caddesi ve Kadir Has Caddesi'ndeki imalatlar tamamlanana kadar çalışmalar devam edecektir"* denilerek belirsiz bir gelecekte söz edildiğini,

c. Hayati risk barındırdığı için ivedilikle çözülmesini istediği meselenin makul düzenleme olmadığını, zamana ve bütçe uygunluğuna göre hareket edilmesi gereken bir husus olmadığını, konunun erişilebilirlik meselesi olduğunu, başvuru dilekçesinde belirtilen hak ihlallerinin devam ettiğini ve gerekli yaptırımların uygulanmasını talep etmektedir.

### III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

*"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir ... Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."*

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun

“Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin ilgili hükümleri şöyledir:

“(1) Bu Kanunun uygulanmasında; ... e) *Dolaylı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılamayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını,* f) *Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi, ... ifade eder.”*

7. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür...”

8. Mezkûr Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesi şöyledir:

"Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma (...)"

9. Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesi şöyledir:

“(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür...”

10. Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle görevli olduğu” düzenlenmiştir.

**11. Kanun'un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesi şöyledir:**

*“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir ... (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”*

**12. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru hakkı” başlıklı 30’uncu maddesi şöyledir:**

*“(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerinin, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen her gerçek veya tüzel kişi, ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiası ile Kuruma başvurma hakkına sahiptir...”*

**13. Mezkûr Yönetmelik’in “Başvurunun konusu” başlıklı 31’inci maddesi şöyledir:**

*“Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur.”*

**14. Yönetmelik’in “Karar türleri” başlıklı 65’inci maddesi şöyledir:**

*“(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”*

**15. Yönetmelik’in “İhlal kararı” başlıklı 69’uncu maddesi şöyledir:**

*“(1) İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde ihlal kararı verilir.”*

#### **IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE**

**16. Başvuran, Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidinde erişilebilirlik standartlarının dikkate alınmamasının engellilik temelinde ayrımcılık yasağına aykırılık teşkil ettiğini iddia etmektedir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden engellilik temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. 6701 sayılı**

Kanun'un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrasında “Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmü bulunmaktadır. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre: “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” Başvuranın ... başvuru numaralı talep ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi Halkla İlişkiler Müdürlüğü Çözüm Merkezi Birimine başvuruda bulunarak bahse konu erişilebilirlik sorunlarını ilettiği ve bu başvurulara ilişkin ekran görüntülerini Kurumumuza sunduğu anlaşıldığından mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ilgili tarafa başvuru şartının yerine getirildiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede başvuranın Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidinde erişilebilirlik standartlarının dikkate alınmaması sebebiyle engellilik temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasının esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

**17.** Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48.; AİHM, *Okpysz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da AİHM içtihatlarına paralel olarak nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler, Anayasa’nın 10’uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58). Dolayısıyla hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleye tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, *Burcu Reis*, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50).

**18.** Engelliliğe dayalı ayrımcılık yasağı ise uluslararası ve ulusal düzenlemeler ile koruma altına alınmıştır. Uluslararası düzenlemeler kapsamında Birleşmiş Milletler (BM) Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’nin (EHİS) 5’inci maddesinin üçüncü fıkrasında taraf devletlerin engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığı yasaklayacağı ve engellilerin herhangi bir nedene dayalı ayrımcılığa karşı eşit ve etkin bir şekilde korunmasını güvence altına alacağı düzenlenmiştir. EHİS’in 2’nci maddesinde ise engelliliğe dayalı ayrımcılık, “Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı kapsamaktadır.” şeklinde tanımlanmaktadır.

19. AİHM, engelli bireylerin ayrımcı muameleye karşı korunması konusunda uluslararası hukukta ve Avrupa hukukunda bir mutabakat bulunduğuna dikkat çekmekte ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesinde sayılan ayrımcılık temelleri sınırlı sayıda olmadığından engellilik temelinde ayrımcılığın ayrıca incelenebileceğini kabul etmektedir (AİHM, *Glor/İsviçre*, B. No: 13444/04, 30/4/2009, para. 53, 80). Ayrıca AİHM, Sözleşme'nin 14'üncü maddesinin engellilerin tüm insan haklarını ve temel özgürlüklerini diğerleriyle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlayacak düzenlemeleri içerdiğini ifade etmektedir (AİHM, *Çam/Türkiye*, B. No: 51500/08, 23/2/2016, para. 65).

20. Öte yandan, AİHS'nin 14'üncü maddesi, mevcut eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için farklı durumda olanlara farklı muamelede bulunulmasını yasaklamamaktadır. Bazı durumlarda, eşitsizliğin ortadan kaldırılması için kişilere farklı muamelede bulunulması gerektiği halde, objektif ve makul bir neden olmaksızın aynı muamelede bulunulması da ayrımcılık oluşturabilmektedir (AİHM, *Thlimmenos/Yunanistan*, B. No: 34369/97, 6/4/2020, para. 43). Dolayısıyla, ayrımcılık yasağı, yalnızca benzer durumdaki kişilere farklı muamelede bulunulması anlamına gelen doğrudan ayrımcılık yasağı ile sınırlı olmayıp, benzer konumda olmayan kişilere aynı muamelede bulunulmasını ifade eden dolaylı ayrımcılığı da içermektedir.

21. Ulusal düzenlemeler kapsamında engelliliğe dayalı ayrımcılık yasağı başta Anayasa olmak üzere 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ve 6701 sayılı Kanun ile güvence altına alınmıştır. Kamusal makamların engelli bireylerin ekonomik ve toplumsal bakımdan belirli bir yaşam standardına erişiminin sağlanması yönünden tedbirler alması gerekmektedir. Engellilerin tüm insan haklarını ve temel özgürlüklerini diğerleriyle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlayacak düzenlemelerin olması ve Anayasa'nın 10'uncu maddesinin de bu bağlamda yorumlanması gerekmektedir. Bu anlamda devletin engelli kişilerin özel ihtiyaçları dikkate alınarak diğer bireylerle eşit şekilde yaşayabilmelerine yönelik pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Nitekim ulusal ve uluslararası düzenlemelerde engelli bireylerin ayrımcı muameleye karşı korunması konusunda bir mutabakatın bulunduğu görülmektedir (AYM, *Sevda Yılmaz*, B. No: 2017/37627, 2/3/2023, para. 67).

22. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'da engelliliğe dayalı ayrımcılık yapılamayacağı ve ayrımcılıkla mücadelenin engellilere yönelik politikaların temel esası olduğu ve engellilerin bağımsız yaşayabilmeleri ve topluma tam ve etkin katılımları için erişilebilirliğin sağlanmasının esas olduğu genel ilkeler arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra Kanun'un 3'üncü maddesinin (d) bendinde, engelliliğe dayalı ayrımcılık EHİS'e benzer şekilde tanımlanmaktadır. Kanun'un 4/A maddesinin birinci fıkrasında da doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığın yasak olduğu düzenleme altına alınmıştır. 6701 sayılı Kanun da dolaylı ayrımcılığı, "*Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılamayan dezavantajlı bir konuma sokulması*" olarak tanımlamış ve bir ayrımcılık türü olarak yasaklamıştır.

23. Bu kapsamda başvuranın Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidinde erişilebilirlik standartlarının dikkate alınmamasının engellilik temelinde ayrımcılık yasağına aykırılık teşkil ettiği iddiasının, EHİS kapsamında fiziksel erişilebilirliğe ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği ve başvuranın dezavantajlı bir konuma sokularak sunulan hizmetlere diğer bireyler ile eşit koşullar altında erişip erişemediği bakımından incelenmesi gerekmektedir. Yapılan açıklamalar ışığında başvuranın erişilebilirliğe ilişkin iddialarının 6701 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde belirtilen ayrımcılık türlerinden dolayı ayrımcılık yasağı kapsamında kaldığı ve fiziksel erişilebilirlik konusuna ilişkin olduğu değerlendirildiğinden erişilebilirlik kavramının incelenmesi gerekmektedir.

24. Erişilebilirlik, hem EHİS'in hem de 5378 sayılı Kanun'un dayandığı temel ilkelerden birini teşkil etmektedir. EHİS kapsamında erişilebilirlik, genel ilkeler kısmında 3'üncü maddede, bağımsız bir düzenleme şeklinde Sözleşme'nin 9'uncu maddesinde yer almaktadır. EHİS'in "Erişilebilirlik" başlıklı 9'uncu maddesi şu şekildedir: "1. Taraf Devletler engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dâhil olacak şekilde bilgi ve iletişim olanaklarına, hem kırsal hem de kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirleri alacaklardır. Erişim önündeki engellerin tespitini ve ortadan kaldırılmasını da içeren bu tedbirler diğerlerinin yanında, aşağıda belirtilenlere de uygulanır: (a) Binalar, yollar, ulaşım araçları ve okullar, evler, sağlık tesisleri ve işyerleri dâhil diğer kapalı ve açık tesisler; ... 2. Taraf Devletler aşağıdakileri gerçekleştirmek için de uygun tedbirleri alacaklardır: (a) Kamuya açık veya kamu hizmetine sunulan tesis ve hizmetlere erişime ilişkin asgari standart ve rehber ilkelerin geliştirilmesi, duyurulması ve bunlara ilişkin uygulamaların izlenmesi..."

25. EHİS'in denetim organı olan Engelli Hakları Komitesi (CRPD), 2 No'lu Genel Yorumu'nda erişilebilirlikle alakalı şu açıklamayı yapmaktadır: "Erişilebilirlik gruplarla ilgilidir, öte yandan makul düzenleme yapma bireylerle ilgilidir. Bu, erişilebilirlik sağlama görevinin ex ante (uygulama öncesi) bir görev olduğu anlamına gelmektedir. Bu nedenle, Taraf Devletler bir yere girilmesi ya da hizmetin kullanılmasına dair bireysel bir talep almadan erişilebilirliği sağlama görevine sahiptir... Sözleşme uyarınca, Taraf Devletlerin engelli bireyler için aşamalı olarak erişimi sağlamaktan kaçınmak için tasarruf tedbirlerini bir mazeret olarak kullanmalarına izin verilmemektedir. Erişilebilirliği sağlama yükümlülüğü koşulsuzdur, yani erişilebilirliği sağlamakla yükümlü varlık engelli bireylere erişim sağlama yüküne göndermede bulunarak bunu yerine getirmemenin mazeretini öne süremez. Makul düzenleme görevi, bunun aksine, ancak uygulamanın aşırı yük oluşturmaması halinde söz konusudur." (CRPD, Erişilebilirlik Hakkında 2 No'lu (2014) Genel Yorum, (CRPD/C/GC/2), 22/5/2014, para. 25).

26. Komite, Erişilebilirlik Hakkındaki 2 No'lu Genel Yorum'da "Erişilebilirliğin, Sözleşmenin 19'uncu maddesinde belirtildiği üzere engelli bireylerin bağımsız yaşaması ve topluma eşit ve tam

olarak katılması için ön koşul olması nedeniyle, fiziksel çevre, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojilerine ve kamuya açık tesis ve hizmetlere erişime izin verilmemesi ayrımcılık bağlamında görülmelidir.” şeklindeki yorum ile fiziksel çevre, ulaşım ile bilgi ve iletişim teknolojileri ve kamuya açık tesis ve hizmetlere erişimin sağlanmamasını engelliliğe dayalı ayrımcılık yasağı kapsamında değerlendirmektedir (CRPD, 2 No’lu (2014) Genel Yorum, para. 23).

**27.** Bunun yanı sıra 2 No’lu Genel Yorum’da “*Engelli bireyler, kamuya açık ya da kamuya sağlanan tüm mal, ürün ve hizmetlere etkili ve eşit erişimlerini sağlayacak ve onurlarını koruyacak biçimde eşit erişime sahip olmalıdır. Bu yaklaşım, ayrımcılık yasağından kaynaklanmaktadır; erişime izin verilmemesi failin kamu kuruluşu ya da özel kuruluş olmasına bakılmaksızın ayrımcı bir fiil olarak değerlendirilmelidir.*” hususları yer almaktadır (CRPD, 2 No’lu (2014) Genel Yorum, para. 13).

**28.** Ulusal hukukta ise erişilebilirlik, 5378 sayılı Kanun başta olmak üzere çeşitli düzenlemelerle koruma altına alınmıştır. 5378 sayılı Kanun’un “*Tanımlar*” başlıklı 3’üncü maddesinin (f) bendinde erişilebilirlik, “*Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını ifade eder.*” şeklinde ve (g) bendinde erişilebilirlik standartları, “*Türk Standardları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı standartları*” şeklinde tanımlanmıştır. Bunun yanı sıra Kanun’un 4’üncü maddesinde engellilerin bağımsız yaşayabilmeleri ve topluma tam ve etkin katılımları için erişilebilirliğin sağlanmasının esas olduğu belirtilmektedir.

**29.** 5378 sayılı Kanun’un “*Erişilebilirlik*” başlıklı 7’nci maddesinin birinci fıkrasında ise yapıları çevrede engellilerin erişilebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluğun sağlanacağı hüküm altına alınmaktadır. Mezkûr Kanun kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapıların, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıların, engelli bireylerin erişilebilirliğine uygun olması zorunludur. Mezkur Kanun’un geçici 2’nci maddesine göre ise “*Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde engellilerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir.*”

**30.** Komite, Erişilebilirlik Hakkındaki 2 No’lu Genel Yorum’da “*Fiziksel çevre, ulaşım, bilgi ve iletişim ile kamuya açık hizmetlere erişimin sağlanması, engelli bireylerin çeşitli medeni ve siyasi haklarını etkili kullanmaları için genellikle bir ön koşul olsa da, Taraf Devletler erişimi gerektiğinde aşamalı uygulamayla ya da uluslararası işbirliğine başvurarak sağlayabilir. Ortadan*

kaldırılması gereken engel ve kısıtların belirleneceği durum analizi etkili biçimde ve kısa ila orta vadeli bir çerçevede yürütülebilir. Engeller sürekli ve sistematik olarak, aşamalı olsa da istikrarlı bir biçimde kaldırılmalıdır.” şeklindeki yorumu ile engellerin aşamalı olsa da istikrarlı bir şekilde kaldırılması gerektiğine vurgu yapmaktadır (CRPD, 2 No’lu (2014) Genel Yorum, para. 27).

**31.** Bilindiği üzere 5378 sayılı Kanun’un geçici 3’üncü maddesinin altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde belirtilen “İlgili belediye, kamu kurum ve kuruluşları, umuma açık hizmet veren her türlü yapı ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerinin mezkûr Kanun’da belirtilen erişilebilirlik standartları ve yükümlülüklerine dair eksiklikleri tamamlamaları için verilebilecek dört yıllık ek süre” 1/7/2022 tarihli ve 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 47’nci maddesiyle sekiz yıla çıkartılmıştır. AYM, 22/6/2023 tarihinde E.2022/110 numaralı dosyada, 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 47’nci maddesiyle 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un geçici 3’üncü maddesinin altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “...dört yılı...” ibaresinin “...sekiz yılı...” şeklinde değiştirilmesinin Anayasa’ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

**32.** Bahse konu Mahkeme kararında “Kanun’un anılan maddelerinde umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının engellilerin erişebilirliğine uygun hâle getirilmesi için öngörülen sürenin devamlı uzatılmasının engellilerin toplum içinde yer almaları, iş gücüne katılmaları ve bireysel olarak yaşayabilmeleri imkânını olumsuz etkileyeceği açıktır ... söz konusu alanların ve toplu taşıma araçlarının engellilerin erişebilirliğine uygun hâle getirilmesi için öngörülen sürenin devamlı uzatılması Kanun’da öngörülen denetim mekanizmasını işlevsiz hâle getireceği gibi Kanun’un öngördüğü yükümlülüklerle uymayanlar hakkında idari yaptırım uygulanması imkânını da ortadan kaldırmaktadır. Süre uzatımının devamlılık kazanması ise söz konusu alanları ve toplu taşıma araçlarını engellilerin erişebilirliğine uygun hâle getirilmesi yükümlülüğü bulunanların yükümlülüklerini yerine getirme hususunda istekli davranmamasına yol açacak niteliktedir ... Buna göre Kanun’un yayımlandığı tarih de dikkate alındığında geçen süre içinde her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının engellilerin erişebilirliğine uygun duruma getirilmesi amacıyla gerekli iş ve işlemlerin yapılması için öngörülen sürenin dört yıl daha uzatılmasının maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirmesi hakkı bağlamında devlete yüklenen engellilerin korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alma şeklindeki pozitif yükümlülüğe aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.” ifadelerine yer verilmiştir (AYM, E. No: 2022/110, K. No: 2023/115, 22/6/2023, para. 60).

**33.** 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde “Kentsel asgari standartlar, Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda çevre düzeni

planı ile belirlenebilir. Uygulamaya ilişkin kararlar, yörenin koşulları, parselin bulunduğu bölgenin genel özellikleri, yapının niteliği ve ihtiyacı, erişilebilirlik, sürdürülebilirlik, çevreye etkisi dikkate alınarak ve ölçüleri verilerek Bakanlıkça belirlenen esaslara göre uygulama imar planında belirlenir.” ve ek 1’inci maddesine göre “Fiziksel çevrenin engelliler için ulaşılabilir ve yaşanılabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda, Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standardına uyulması zorunludur.”

**34.** 20/7/2013 tarihli ve 28713 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği’nin “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde “Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olması”; (ç) bendinde “Erişilebilirlik standartları: Türk Standartları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı TS 9111, TS 12576, TS 12460, TS ISO 23599, TS 13536, TS ISO 23600 ve diğer erişilebilirlik standartları”; (j) bendinde “Komisyon: Erişilebilirlik standartlarının uygulanmasını izleyen ve denetleyen komisyon” olarak tanımlanmıştır. Bunun yanı sıra “Komisyonun görev ve yetkileri” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde “Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapı, yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerini izleme ve denetleme formlarına göre izlemek, denetlemek ve rapor hazırlamak.” illerde kurulacak komisyonların görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

**35.** 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, İmar Kanunu ve ilgili ikincil mevzuatta engelli bireylerin toplumsal hayata etkin bir şekilde katılımlarını sağlamak amacıyla erişilebilirlikle ilgili düzenlemelere yer verilmiş; 5378 sayılı Kanun’un geçici 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile kamu kullanımına açık tüm binaların ve açık alanların erişilebilir olması zorunluluğu getirilmiştir. İlgili mevzuattan anlaşılabacağı üzere yerel yönetimlerin mevzuat hükümlerinin uygulanmasında öncelikle Anayasa’nın 10’uncu maddesi ile hüküm altına alınan eşitlik ilkesine ve devamında da engelli bireylere yönelik erişilebilirlik standartlarına riayet etmesi gerekmektedir. Yapılı çevre ölçü ve ölçütlerini düzenleyen Türk Standartları Enstitüsü (TSE) standartları çerçevesinde binalar, şehir içi yollar kapsamında kaldırım ve yaya geçitleri engelli bireylerin erişilebilirliğini sağlamaya yönelik teknik düzenlemeleri içermelidir.

**36.** Uluslararası ve ulusal belgelerin yanı sıra ulusal politika belgelerinde de engelli bireylerin yaşamın her alanına dâhil olduğu erişilebilir bir toplum inşa etmek amaçlanmıştır. Engelli bireylerin, eşit vatandaşlar olarak potansiyellerini gerçekleştirebildikleri içermeci bir toplum inşa etmek amacıyla hazırlanan, engellilik alanındaki ulusal vizyonumuzu ve yol haritamızı ortaya koyan ve 3 Aralık 2021 Dünya Engelliler Günü’nde ilan edilen 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi’nde ve bu belgenin uygulama aracı olan Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı’nda (2023-2025) içermeci ve erişilebilir toplum için kamu

hizmetleri ile ulaşım hizmetlerinin ve sistemlerinin erişilebilir hale getirilmesi hedefi kapsamında kamu ve özel ulaşım hizmetlerinin ve sistemlerinin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınmasına ilişkin eylem alanı öngörülmüştür (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB), 2023-2025 Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı, s. 32; ASHB, 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi, s. 29).

**37.** Somut olay kapsamında başvuran, görme engelli bir doktora öğrencisi olduğunu, Kadir Has Üniversitesinde eğitimini sürdürdüğünü, Üniversitenin konumu nedeniyle Kadir Has Caddesinde yer alan trafik ışıklarından karşıdan karşıya geçmesi gerektiğini, yaya geçidinin bulunduğu yerde kaldırım bulunmadığını, buraya araçların park ettiğini, konu hakkında şikayette bulunduğunu, ancak geçen sürede hiçbir çalışma yapılmadığını, yoğun bir cadde olduğundan erişilebilirliğin sağlanmasının hayati önem taşıdığını ve muhatap Belediyenin yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle ayrımcılık yasağının ihlal edildiğini iddia etmektedir. Muhatap ise anılan bölgede, UKOME'nin 10/5/2002 tarihli ve 2002/3-1 sayılı kararına istinaden Ulaşım ve Trafik Düzenleme Komisyonu tarafından alınan 27/8/2020 tarihli ve UT142021/303 sayılı UTK Kararı doğrultusunda, Fatih İlçesi, Unkapanı, Haliç Köprüsü arasında kalan Abdülezelpaşa Caddesi, Kadir Has Caddesi, Mürselpaşa Caddesi ve Ayvansaray Caddesinde bulunan kaldırım yenileme ve geometrik düzenleme çalışmalarına başlandığını, deniz tarafı ile orta refüj alanlarındaki imalatların tamamlandığını, kara surları tarafındaki kaldırımların bazı noktalarında kara surlarına olan temas nedeniyle Kültür Varlıkları Koruma Kurulunun karar sürecinin beklenildiğini, bu sürecin tamamlanması ile birlikte kara surları tarafında 2023 yılı Aralık ayı içinde Ayvansaray Caddesinden itibaren çalışmaların başlatıldığını, Ayvansaray Caddesindeki çalışmaların tamamlanmak üzere olduğunu, sırasıyla Mürselpaşa Caddesi, Abdülezelpaşa Caddesi ve Kadir Has Caddesinde imalatların tamamlanacağını iddia etmektedir.

**38.** Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla, Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidinde erişilebilirlik durumunun tespiti için yerinde inceleme yapmak üzere Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği'nin 5'inci maddesi uyarınca İstanbul Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde bulunan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonu üyelerinin görevlendirilmesi, görevlendirilen üyelerce yerinde inceleme yapılması ve konuya ilişkin teknik raporun Kurumumuza iletilmesi talep edilmiştir. Konuya ilişkin olarak İstanbul Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde bulunan Erişilebilirlik İzleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla, Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidi için hazırlanan 01/2/2024 tarihli "Açık Alanlarda Yapılan Erişilebilirlik Tespitine İlişkin Teknik Değerlendirme Ekibi Raporu"nda aşağıdaki tespitlere yer verilmiştir:

“(B.II.8) Butonlu yaya geçidinde yayaların kullanacağı alanın tamamı çiçeklik ve çiçek saksısı, mantar, işaret, ilan panosu, direk (elektrik, aydınlatma, trafik vb) rögar ve ızgara gibi engellerden arındırılmamıştır.

- (B.II.11) Trafiğin yoğun olduğu butonlu yaya geçidinde tüm yayalar için yönlendirmenin ve güvenli geçişin sağlanması için kavşak içerisinde yaya geçidinin başlangıcına kadar en az 110 cm

yüksekliğinde korkuluklar bulunmamaktadır.

- (B.II.29) Kaldırımdan yaya geçidine geçişte kullanılan üç yöne eğimli rampaların dikey eğimi % 8 değildir.

- (B.II.31) Kaldırımdan yaya geçidine geçişte kullanılan üç yöne eğimli rampaların yanıl kanat eğimi % 8 değildir.

- (A.I.) Taşıt yolunun kenarında taşıt yolundan güvenlik önlemleriyle ayrılarak yayanın hareket edebileceği yaya yürüyüş alanı içeren bir yaya kaldırımı bulunmamaktadır.

- Komisyon açıklamasında:

“Sahil tarafında kaldırımdan yaya geçidine geçildiği sırada rögar kapakları bulunmaktadır.

- Yaya kaldırımı işgalci bir kafe, ağaçlar ve çeşitli engellerle kapatılmış, herhangi bir yayanın yürüyebileceği bir alan kalmamıştır.” ifadeleri yer almaktadır.

**39.** Öncelikle başvuranın Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidinin erişilebilirlik standartlarına uymadığı iddiası inceleme konusu yapılacaktır. Somut olay kapsamında TS 12576 sayılı “Şehir İçi Yollar - Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları” Standardının incelenmesi gerekmektedir. TS 12576 sayılı Standart'ta yaya alt/üst geçidi, yayaların taşıt yolu altından veya üstünden geçmesini sağlayan yapı olarak tanımlanmıştır. Tüm yayaların, şehir içi yollarda; kaldırımları, yaya yollarını, alt/üst geçitleri ve kavşakları, güvenli ve rahatça kullanabilmeleri için sağlanacak yapısal önlemlerin ve işaretlemelerin tasarım kurallarını kapsadığı; bu standardın, hareket kısıtlılığı olanlar dâhil tüm yayaların günlük yaşantılarını güvenli ve rahatça sürdürebilmeleri için yaya yollarında ve kaldırımlarda, yaya geçitlerinde, kavşaklarda, kent mobilyalarında, binaların girişlerinde uyulacak yapısal önlemleri ve işaretlemeleri içerdığı ifade edilmiştir.

**40.** Konuya ilişkin olarak İstanbul Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde bulunan Erişilebilirlik İzleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından Kadir Has Üniversitesi önü ışıklar yaya geçidi için hazırlanan 1/2/2024 tarihli “Açık Alanlarda Yapılan Erişilebilirlik Tespitine İlişkin Teknik Değerlendirme Ekibi Raporu”nda taşıt yolunun kenarında taşıt yolundan güvenlik önlemleriyle ayrılarak yayanın hareket edebileceği yaya yürüyüş alanı içeren bir yaya kaldırımı bulunmadığı, trafiğin yoğun olduğu butonlu yaya geçidinde tüm yayalar için yönlendirmenin ve güvenli geçişin sağlanması için kavşak içerisinde yaya geçidinin başlangıcına kadar en az 110 cm yüksekliğinde korkuluklar bulunmadığı, butonlu yaya geçidinde yayaların kullanacağı alanın tamamının çiçeklik ve çiçek saksısı, mantar, işaret, ilan panosu, direk (elektrik, aydınlatma, trafik vb) rögar ve ızgara gibi engellerden arındırılmadığı, kaldırımdan yaya geçidine geçişte kullanılan üç yöne eğimli rampaların dikey eğimi ve yatay eğiminin % 8 olmadığı tespit edilmiştir.

41. Erişilebilirlik hizmetlerinin sağlanmasının belirli bir süreç ve aşama gerektirdiğinin kabulü ile birlikte erişilebilirliğin hayata geçirilmesi adına uyarlanabilir, somut, takvime bağlı çözüm önerileri ortaya koyulmalıdır. Muhatap tarafından yapılan savunmada bölgenin düzenlenmesi için kararın 2020 yılında alındığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar muhatap İdare söz konusu gecikmeyi Kültür Varlıkları Koruma Kurulunun karar sürecine bağlamış olsa da bu sürece dair herhangi bir bilgi ve belgeyi dosyaya sunmamıştır. İdare tarafından bu yaya geçidinin hangi tarihte erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirileceğinin belirtilmediği görülmektedir. Karar üzerinden 4 yıl geçtiği ve yaya geçidi düzenlenmesinin bitirileceği tarihin de belirsiz olduğu dikkate alındığında İdarenin yapmış olduğu savunmanın haklı gerekçelere dayanmadığı kanaatine varılmıştır.

42. Erişilebilirlik İzleme ve Değerlendirme Komisyonundan gelen görüş ve TSE standartları birlikte değerlendirildiğinde; Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidinde en az 110 cm yüksekliğinde korkuluklar bulunmamasının, taşıt yolunun kenarında taşıt yolundan güvenlik önlemleriyle ayrılarak yayanın hareket edebileceği yaya yürüyüş alanı içeren bir yaya kaldırımı bulunmamasının erişilebilirlik standartlarına aykırılık teşkil ettiği sonucuna varılmıştır. Görme engelli başvuranın Üniversiteye gidip gelirken kullanmak zorunda kaldığı bu yaya geçidinden geçerken zorlanabileceği ve kaldırım olmaması nedeniyle trafik güvenliği açısından sorunlar yaşayabileceği değerlendirilmiştir.

43. Sonuç olarak açıklanan mevzuat hükümleri ve gerekçeler çerçevesinde muhatabın pozitif yükümlülüğü kapsamında bahse konu Kadir Has Caddesi Cibali Tramvay İstasyonu trafik ışıklarıyla Kadir Has Üniversitesi arasındaki yaya geçidini erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirmediği, bu nedenle görme engelli başvuranın dezavantajlı bir konuma sokulduğu ve engellilik temelinde dolaylı ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

44. Başvuruya konu olan olay bakımından; ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, ihlal iddiasına muhatap Belediyenin ekonomik durumu ve güçlü hukuki konumda bulunması ve ayrımcılık yasağı ile korunmak istenen kamusal menfaat göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhatap Belediyeye üst sınırdan idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

## **V. KARAR**

**A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,**

**B. Muhatap İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı hakkında 204.285,00 TL (İkiYüzDörtBinİkiYüzSeksenBeş TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,**

**C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,**

**Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine**

başvurulabileceğine,

11/2/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

**e-imzalıdır**

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ  
Başkan

**e-imzalıdır**

Av. Alişan TİRYAKİ  
II. Başkan

**e-imzalıdır**

Dr. Burhan ERKUŞ  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Mehmet Emin GENÇ  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Ünal SADE  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Dilek ERTÜRK  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Muhammet Ecevit CARTİ  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

İsmail AYAZ  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Saffet BALIN  
Kurul Üyesi

**e-imzalıdır**

Av. Zennure BER  
Kurul Üyesi